

Georg Bruno

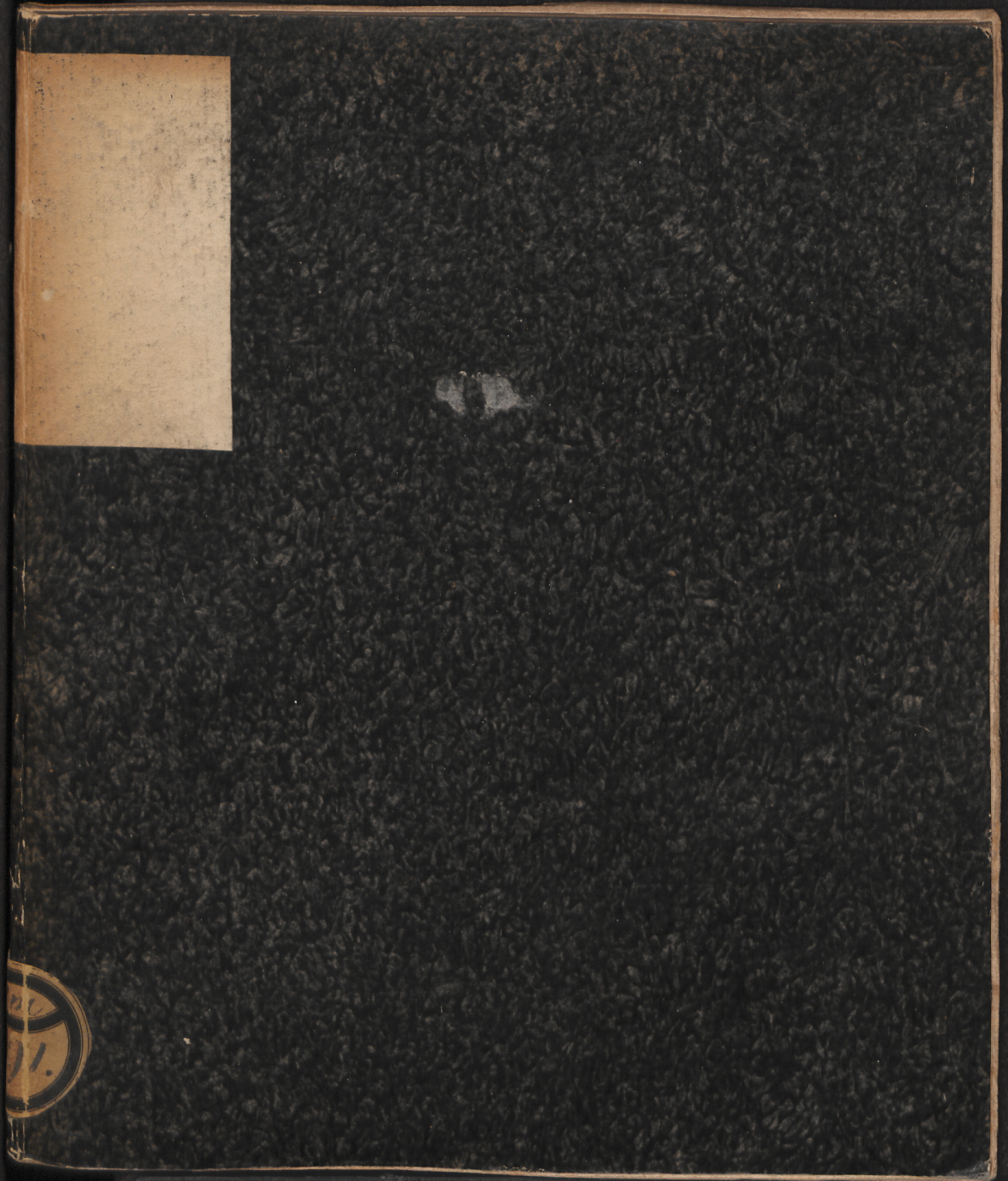
Tuba Poenitentiae, Ad Inclutos Germanos Inflata: Sed Viris In Utra Que Repub. Ecclesia Et Curia laudatiß. ad Inam Stargardiae, autoritate, reverentiâ, amplitudine [et] eruditione admodum conspicuis, in templo [et] foro poenitentiam singulari zelo ebuccinantibus ...

Rostock: Reusner, 1602

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn730088413>

Druck Freier Zugang

a - c

42.4

L.m-1091.

LXI

Tuba
POENITENTIAE,
AD INCLVTOS GER-
MANOS INFLATA:

Sed
VIRIS

IN VTRAQUE REPVB. ECCLESIA ET CVRIA
laudatiss. ad Inam STARGARDIAE, autoritate, reverentiâ,
amplitudine & eruditione admodum conspicuis, in templo & foro
penitentiam singulari zelo ebuccinantibus: D. Consulibus, D. Pastro-
ribus, & mysteriorum Dei Oeconomis omnibus, & Senatoribus
opt. Suis D. Mecænatibus & fautoribus honore
& observantiâ complectendis,

NUNCVPATA

à

M. GEORGIO BRVNONE Scholæ
apud Anglamenes Rectore.

PRO FELICIS ANNI AVSPICIO.

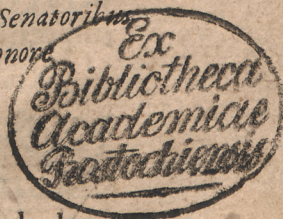
Psalm. XCV.

Hodie, hodie, si vocem meam audiveritis, nolite obdurare
corda vestra, sicut illi fecerunt in Massa & Meriba, quibus
iuravi in irâ meâ: Nunquam introibunt in requiem
meam.

LXI

ROSTOCHII

Excudebat Christophorus Reusnerus. Anno 1602.

D. Israhel
roulo
fau

INCLYTÆ GERMANIÆ
DVLCISSIMAM SALVTEM.

ACCIPE ô inclyta, ô pietatis & justitiæ nomi-
ne Oceano & Olympo hætenus notissima, &
ô dulcissima mea Patria; ô suavissima nutricula,
Germania; accipe hanc ad salutarem & seriam pœ-
nitentiam te vocantem & invitantem: amplectere,
pare, monitores ama: noli aspernari, explodere,
exibilare. Vale, & salutem tuam in CHRISTO
IE SV *πελεισιγγῶ* omnium bonorum, auxilio Spiritus
sancti feliciter & maturè operare. Vale, & confi-
dera, quæ ad pacem tuam faciunt. Ne nimis serò
impœnitentiæ tuæ te pœniteat.

Luc. 19.

Augustinus Psalm. CII.

NON mihi placent peccata: sed longanimitate quæro rectè
facta. Si punirem peccatores, non invenirem confessores.
Ergo te DEVS longanimitate sua parcendo ad pœnitentiam ad-
ducit. Tu autem quotidie dicis: finitur hodiernus dies, & sic
ero & crastino die, non enim cras erit ultimus: & tertio die: &
subitò venit ira ejus. Fratres non tardetis converti ad Dominum.
Sicut enim qui præparant conversionem & differunt, & fit in il-
lis vox Corvina CRAS, CRAS, Corvus de arca missus, non
est reversus.

Non quærit Deus dilationem in voce corvina, sed confes-
sionem in gemitu columbino. Missa columba reversa est. Quam-
diu Cras, Cras? Observâ ultimum Cras. Quia ignoras, quod sit
ultimum Cras. Sufficiat, quod vixisti ad hodiernum Peccator.

TVBA POENITEN-
TIÆ INFLATA AD
GERMANOS.

Toto corpore & animo cohorresco; obtu-
pescunt omnes sensus; singula contremi-
scunt membra; hebescunt oculi; obsur-
descunt aures; animi penetralia clau-
duntur; obrigent omnia, stant horrore
coma, & voci perviū non est iter; quoties
intueor hac nostra tempora; quoties hujus
nostra atatis constitutionem altiore aliquantō mente examino,
volvo, revolvo, & mecum in curiam cogitationum secretiorem
conscendo. Precipitor enim & mergor in quoddam quasi ba-
rathrum omnium malorum inexhaustum, ex quo pedem referre
haud licet; licuit hactenus nunquam, nec forsā in posterum
licebit unquam. Omnia, nimirum, dico, quia sunt plena ma-
lorum. Et verē congruit ad nostra tempora illa Hesiodi quere-
la: *πλεῖν μὲν ἴδ' γαῖα κακῶν, πλεῖν δ' Ἰθάκας.* Tellus plena malis: *ἔσθ' ἡ γῆ*
pontus mala plurima gignit. Nam queso vos pueros hoc in *ἡμέρῃ*
Ἐοῦσι μετ' ἡμῶν presentes; aut, si memoria vestra longos non repetit
annos, queso vos doctiss. & cariss. meos *ὁμοῦλ' ὄντες* & in hac stu-
dio scholastico *συνδρόμοις*; queso vos universos huius urbis inco-
las; queso te Oceano notissimam & nominatissimam Pomer-
niam, nutriculam meam ab dulcissimam: queso te totam Ger-
maniam, si vox mea tuas pertingit ad aures, patriam
nostram communem ab suavissimam: Quæ unquam secu-
la tot malorum genera produxerunt? omniāne videntur
conspi-

conspirasse in nostros hos annos depravandos, corrumpendos, perdendos.

Zenodot.
Hilarius. Si iter faciendum esset per templa, profana, delubra, aras & suggestus, & reverendissima matris Ecclesia conditio exploranda: Existimat isne hydram illam Lernaam tot pullulasse colubris & capitibus, quod ἡ Ἰερουσαλὴμ & ille divina gloriae & humanae salutis hostis impia serit dogmata; quot certamina de negotijs nostrae salutis; quot dissidia de capitibus pietatis; quot dissensiones de fundamento veritatis; quot pravas & perplexas de multis articulis opiniones; quot de religione nostra disputationes; quot de cultu divino controversias; quot schismata; quot haereses. Accedunt corrupti mores, odia, simultates & invidia docentium & discipulorum.

Si lustraveris palatia Caesarum, & cameras imperiales; atria & $\text{καὶ τὰς ἀρχαίας βασιλικὰς}$ regum; quae Galli parlamenta vocant, principum aulas & $\text{καὶ τὰς ἀρχαίας βασιλικὰς}$; potentium conclavia & $\text{καὶ τὰς ἀρχαίας βασιλικὰς}$; civitatum curias, tribunalia, rostra, fora: Quid invenies? Ecce multa odia; ardentia bella & duella; multum truculentia, violentia; & cruentorum consiliorum.

Quis unquam tot clamores bellorum auribus percepit? Arma ubique crepitant; ferratae stant acies; armatae Phalanges, galeati exercitus, tremendi ipso aspectu, & ore minaces. Bella, bella, Turca, Turca, vociferantur omnes.

Queris ulterius quid restet? En ubi DEVS aras justitiae constituit: ibi ἡ Ἰερουσαλὴμ , Diabolus has aras iniquitatis adiungit: ubi cathedras pietatis locavit divina majestas: ibi infernalis ille Draco fundavit impietatis seminaria.

Custodiae legum non sunt, aut si sunt, paucissima sunt. Tempa & Asyla innocentum quis nescit diruta & eversa esse? Pietas caret patronis; studia destituuntur Mecœnatibus.

Paucissima sunt quae DEO & pietati patent, magnatum domus,

domus, quas, ô misericors miserator Domine, tua clementissimâ
dextrâ protege, tuere, serva, & nostros clementissimos principes,
cum vicinis, quorum porta introcuntem regem gloriae adhuc,
summo tuo beneficio recipiunt, ô D E V S benigne, pro tua pietate. P^{sal.} 24.
te, amore tui verbi crescere sine. Ignoscite ceteri, & cogitate
vos esse DEI vicarios, ignoscite & respiscite.

Si deniq; te domum contuleris; proprias ades perlustraveris.
Ecce horror, error & terror; labor & dolor; ibi summa nos
premunt charitates; ibi flagellatur annona, ingravescit omnium
frumentorum & eduliorû estimatio; ibi quaecunq; sunt habenda;
tanto sunt in pretio, ut comparari nequeant: tanta *πανακλία*; tanta
rerû angustia; tã inexplicabilis inopia, tanta difficultates, tot
molestia, tot miseria, ut ne facunda quidem lingua brevi spatio
exprimere possit, tot subiti casus & mortes repentinae & inopi-
natae: tot monstra; tam mira rerum omnium facies, ut dicendo
assequi nequeam, ac ne quidem singula in animum influant.

Horresco referens, contremisco meditans. Tot sunt quere-
la miserae plebis; tot viduarum eiulationes; tot pupillorum la-
mentationes; tot oppressorum threni, tot innocui sanguinis in ca-
lum clamores; tot peregrinorum ploratus.

Adeo depravata sunt omnia: adeo peccatur ubiq;: adeo Vir. 3 Geo
ruerunt omnia in peius, & nihil est ex omni parte beatum. Hor. lib. 2
car. od. 16.

Addo & hoc, quod unquam seculum fuit tot prodigiorum
ferax? Quae atas una in gente, una in regione, uno tempore tot
vidit portenta; tot cladis futurae signa; tot divina indignatio-
nis characteres; tot exitij extremi nuncios; tot aeterna maledi-
ctionis praeamonitores & legatos; tot igneos imbres; sulphureas
pluvias, sanguineos nimbos; tantam famem; tot pestes.

Hac certe dum narrando persequimur omnia, dum cognosci-
mus, dum contemplamur: quid queso aliud ostendunt! quid oculis
innuunt? quid voce & manibus quasi dicunt? profecto uno
A 3 spiritu,

spiritu, ore & clamore omnia hæc mihi, tibi & singulis insusurrant in aures: imò in ipsa viscera inclamant & personant: quod hi torrentes, hæc flumina omnia deriventur ex uno peccatorum nostrorum fonte: quod omnes hæc flammula ex incendio ira & divina effulgeant.

Quare si *ἀλεξήρθεα* libet adhibere: si antipharmacis sanitarum restituere cupimus. Morbus probè cognoscendus est: remedià quærenda deinde: DEVS placandus, indignatio tollenda, ira lenienda, furor sedandus.

Id autem cum nulla alia re fieri possit & debeat, quàm seria non sera, vera & non ficta ad DEVM conversione: danda est Pfal. 51. nobis opera, ut cor contritum & humilitatum ipsi ostendamus & offeramus: ut fidei invictissimæ robur demisso corde concipiamus, ut emendatior in posterum vita sit, maius pietatis studium, ardentior DEI & hominum dilectio: melior arbor: meliores fructus.

Proinde ut me ipsum & vos in hac schola discentes (utinam totam hanc civitatem: utinam integram cariss. Pomeraniam: utinam universam Germaniam possem) ad veram pœnitentiam agenda exuscitem, extimulem, inflammem: hanc tubam instabo; hunc pœnitentiæ clangorem edam & hac brevi oratione incitamenta, stimulos, calcaria pœnitentiæ complectar.

Hæc cum necessario multis de causis vobis in memoriam hoc potissimum tempore revocentur: verba mea vobis ingrata esse nequeunt: sed buccinam hanc debita benivolentia & attentione audietis.

Oratio autem ita erit temperata, ut præter summè necessaria nihil sit allatura, eaq; brevibus comprehensura.

Rem sanè difficilem aggredior eamq; eiusmodi, ut nemo hæctenus ad fastigium in ea supremum ascendere potuerit.

Quis enim oratione sua consecutus est, ut diabolicam huius mundi

mundi malitiam corrigeret? ut impietatem omninò tolleret?
Paucis licuit tam disertis, ut paucos emendarent, ipsi scilicet
Christo, Prophetis & Apostolis, & p̄js verbi ministris serìo offi-
cium facientibus. Sed quid dico me tentare gravia? Imò de-
spicatisima & omnium ludibrio & risui exposita. Quot enim
sunt, quorum aures aut certè corda p̄nitentia concioni patent?
Imò cavillantur & convicijs proscindunt salutaria monita tra-
dentes. Sed licet sit res rari: non tamen est nullius exempli. Ezech. 33.
Sit licet contemtissima hac p̄nitentia buccina plerisq̄: tamen Amos 5.
non est omnibus. Licet multi Diabolica pertinacia imbuti & Ef 28.
fascinati, cum suo proditore perire, quam cum monitore fidei Psal. 69.
salvari velint: qui vocem παντολέτου & ηᾱ παμπονίης diaboli,
quam σωτήρος & ἀλεξιμαχῆς ηᾱ ἰσοτεροπαῆς Christi audire malunt:
tamen multi sunt, quos si malleo legis quatiās; concutiās; obtu-
das; & contundas: si moveās; permoveās; si adhorteris; exhor-
teris: si suadeās; persuadeās.

Ad vos igitur qui hoc estis animo sanabili, me converto;
vos afflo; vos moneo, pr̄moneo, adhortor, rogo, quaeso, obtestor &
obsecro. Si vobis ulla salutis cura: si non vultis incendio divi-
no consumi: si homines estis: si Christiano vos esse profitemini.
Si DEVM patrem, conditorem creditis, si Christum μεσίτην,
ἰκέτην, λυτρωτήν agnoscitis: si Spiritui sancto pectora vestra de-
dicastis templa: Agite p̄nitentiam.

Hac enim non hominis est voluntas, non consilium frivo-
lum; non temeraria consultatio, non inutilis persuasio: DEVS
juber, mandat, imperat, praecipit, vehementissimè, severissimè;
Divina est voluntas Domini dominantium: immutabile de-
cretum omnipotentis: edictum summi Iehova; cuius potestas Apoc. 19
caelos terrasq̄, complexa est: cuius manus effugere nemo; cuius
sententiam fallere nemo; cuius sapientiam comprehendere
nemo potest: quem caelum & caeli caelorum capere & tenere, Reg. 3.
nequeunt.

Non

Non est terrestris principis sed cœlestis Monarchæ, παντοκράτης & παντοκράτος & παμμετασίλης & illius, per quem, quæ sub visum, auditum, omnesq; sensus cadunt, stant maxime: qui παντοκράτης & καρδιολογίωσις est, qui renum scrutatur scrinia, & cordis latebras rimatur: quem cogitatio hominum nulla fugit; qui in intima usq; penetralia sensuum introspicit. Qua ratione huius mandatum evitabitis? quid dicetis? quid pratendetis? quibus verbis tanto Domino reluctabimini, qua prophasi vim divini edicti cludetis? quibus cogitationibus vos expedietis? date locum monitis: cedite voluntati sacrosanctæ, obtemperate mandatis illius, qui non gerentes sibi morem uno ictu oculi contunderet, evertet ere, & in auras dissipare potest.

Ioh. 19.

Si quid serio imperant mundani Domini: quamvis res sæpè aut nullius, aut parvi sit momenti: aut parendum est, aut pœna danda. Qua arte, quo schemate & stratagemate posse vos eludere non poterit alicujus: sed omnipotentis mandatum existimatis? qui vult, ut aut amplectamur, quæ jubet: aut minatur extremas pœnas. Qui non, ut Athenienses suos κανάγυγος & maleficos in barathrum locum immense profunditatis: aut sicut Lacedæmonij in κείδα noxios & damnatos deturbat &

- Matt. 22. precipitat: Sed qui ligatis pedibus & manibus in tenebras exteriores, & in lacum aqua consolationis vacuum eiecit & de-
- Zach. 9. mittit, in inferna usq; πολυκόκοτε descendere jubet: eterno ploratu dicat, dedicat, destinat. Qui jurat tam præfractos,
- Psal. 95. obstinatos, duros, flecti nescios, pertinaces, ἀπειθήνους nunquam introituros in requiem suam, in gaudia infinita, in vitam veram illam & æternam, quæ vita demum recte appellabitur cum hæc vita aut mors sit perpetua, aut certè calamitas.
- Psal. 44.

Hunc metuite, ô Germani optimi, metuite, metuite, obedite, respiscite: agite pœnitentiam, ô supremi, ô infimi, ô reges, ô subditi, ô doctores, ô auditores, ô patres, ô filij, ô matres, ô filia,

o filie, o domini, o servi, o domina, o famula, o divites, o pau-
peres. Etiam Ethnicus monet: innocui vivite; numen Ovid. lib.
adeft. i. de arte
amandi.

Quis tanti Domini iram & indignationem: imò pœnas
inevitabiles impijs & inexplicabiles non formidaret? Formi-
damus homines: imò beluas; formidemus DEVM, cujus va- Pf. 139.
lidissima dextra omnia penetrat & visitat loca: qui sibi vin-
dicibus flammis contraria delet, ut dicitur: Home. in
βαρβαρο-
μομαζία

ἔχει θεὸς ἐκδιδόν ὀφείλα.

Vindicem DEVS habet oculum.

Intercludit elabendi viam & hoc, quod hanc suam vocem
non semel, sed centies: sed millies; sed infinities inculcat. Ipse
præterea Filius DEI meritissimus noster Emanuel repetit: ite-
rant omnes suggestus templorum, omnes cathedra scholarum,
omnia ἀναρρωσθησά resonant: quod testari possunt; vel ipsa omni-
um in Germaniâ templorum columna: ipsa subsellia fatebuntur;
ipsa pavimenta comprobabunt; ipsi suggestus; ipsa altaria;
ipsa tecta, per quæ exitum quaesivit verbum pœnitentiæ, cum
aures & corda hominum ipsi non paterent: ipse aer sono cla-
mantium Christi præconum percussus testimonium perhibebit.

Neg, verò Schola carent monitoribus: ipsa hæc, quam pe-
dibus conculco, cathedra, ipsi parietes qui allisum reperiunt
sonum, ipsa scamna, ipsa fenestra loquentur & testabuntur, quo
ore, quo vultu, quo gestu, quo affectu, quo corde pœnitentiæ hanc
tubam me inflare audiverint.

Neg, verò divina maiestas sola; non mistri Evangelij soli:
non magistri juventutis soli clamant & clamârunt: Agite Luc. 21.
pœnitentiæ, ipsum sed celum & omnia astra, ipse sol, ipsa lu-
na; ipsa elementa; ipse aer, ipsa terra, volatilia cæli clamant; co-
lumba testantur suo gemitu, deesse nostris cordibus veros ad
DEVM gemitus: Corvine voces suo injucundo cras cras,
B
expro-

exprobrant impijs suam procrastinationem, qua de die in diem conversionem differunt: ipsa aqua, ipse paludes, ipsa maria poenitentiam nostram desiderant. Oceanus enim recusat pisces, terra negat frumenta, aer volucres non elargitur. Imò universa rerum natura clamat, proclamat, imò exclamat poenitentiam, Rom. 8. suspirat resolutionem & ab hac vanitate & impietate liberari desiderat.

Hec ne sufficiunt monita? minimè. Novi mittuntur poenitentia praecones, recentes ira divina proclamatores, priorum mandatorum renovatores strenui.

Ioh. 4. Ignem vidimus ex aère delapsum; sulphureas aspeximus massas excidisse supremis è regionibus: sanguineas sudavit caelum guttas, imò stagnorum aqua cruentum induerunt colorem. Quid ista prodigia portendant? Nonne movent, hortantur, clamant, praedicant poenitentiam? Nolite ergò committere, ut Christus occinat vobis, non quod regulo illi. Nisi videritis signa & prodigia, non creditis: sed, cum sat signorum & prodigiorum, praeter quotidianam poenitentia concionem, videatis & audiatis, tamen non creditis, nec credere vultis DEVM vobis succensere. Certè si in peccatis vestris perseveraveritis; si neglexeritis salutare adhortationes; si DEI iussa sequi detrectaveritis: Christus jamjam extremum minabitur exitium, jamjam clamabit, non. Va tibi Chorazin, va tibi Luc. 10. Bethsaida. Quoniam si in urbe Tyri aut Sydonis facta fuissent ista virtutes, (signa, prodigia) olim in sacco & cinere scelerum suorum poenitentiam egissent: Sed va tibi Pomerania, va tibi Misnia, va tibi Marchia, va tibi Saxoniam; imò tota Germania: quoniam si audivissent patres, avi abaviq. vestri in tenebris regni pontificij eiusmodi conciones, & vidissent eiusmodi signa, non vixissent in tanta, in quanta vos, securitate & impietate.

Non

Non jam orationem suam dirigit ad urbem Capernaum,
 ipsiq; dicit: Et tu Capernaum, quae es usq; ad caelum exaltata
 usq; ad inferos detruderis: Sed ad nos verba faciet, & jam
 jam exclamabit: Et tu Germania, quae es ad caelum exaltata,
 multis à me bonis & donis ornata, usq; ad ima Tartara detur-
 baberis. Si haec sunt tenuiora & exiliora, quam ut animos ve-
 stros capiant, addite vestris cogitatis & haec. Quos ad fines
 estis à DEO conditi? Nonne, ut imagines DEI, & non larva
 Diabolorum essetis? Archetypum habetis DEVM, quem si-
 militudine exprimere debebatis. Cur disceditis à prototypo ve-
 stro, ad cuius εἰκόνα estis conformati, conficti? DEVS amat non
 sordidissimam illam & contaminatissimam vario scelerum ge-
 nere vitam: puritatem querit, pietatem desiderat: mali-
 tiam ejusmodi odio habet. Spectate vestram electionem. Qua-
 re DEVS vos elegit? Num ut instar suum in volutabro cæni
 volutaremmini? ut peccata peccatis cumulareretis? ut DEVM
 offenderetis? essetis καὶ ἰσὺ καὶ, piacula, scelera omnium pesti-
 ma? ut delectaremmini iniquitate, & gauderetis impietate?
 ut in peccatis vestra esset voluptas, ut DEVM irritare & ad
 eam provocare esset vobis dulce & jucundum? & delicta
 vestra in delitijs haberetis? Absit. Sic enim ὁ ἁγίος DEI Pau- Act. 9.
 lus ait: Elegit nos antequam jacerentur fundamenta mundi, Ephe. 1.
 ut essemus sancti & irreprehensibiles coram illo. Hac ne no-
 stra sanctitas? hac pietas? hac irreprehensa vita nostra,
 quam DEO debemus? Nihil scilicet agere quod probetur vo-
 luntati divinae; male agere sine pudore; ad nullas transgressio-
 nes mandatorum divinorum erubescere; omnis pudoris, juris,
 officij, humanitatis & Christianismi repagula frangere; nullum
 peccatis obicem ponere; odisse DEVM; odisse homines; ab ipso
 non pendere solo; ipsius inviolabile nomen non sacrosanctum ha-
 bere; ipsius non vereri majestatem, virtutem, robur & poten-
 tiam;

tiam; ipsi debitum negare honorem; detrectare officia cultus; ipsi non omnia nostra accepta referre; non gratitudinem declarare; non audire Evangelion Christi; quod est potentia ad salutem omni credenti; non reverenter, aut non omnino uti sacramentis; sanguinem Christi pedibus conculcare, & Spiritum gratia contumelia afficere; Hæcne, inquam, est sanctimonia nostra? hæcne vita inculpata?

Videte igitur quid agatis, quò ruatis, quò precipitemini, quò feramini: considerate, quomodo finibus electionis vestre respondeatis.

Si hæc cogitatio vos nondum occupat; si hic stimulus nondum incitat & urget: propono vobis considerationem pretiosæ sanguinis Iesu Christi, *дѣте* nostri.

Act. 20.

1. Ioh. 1.

Quæ causa movit Christum, ut id solveret? quem finem in solvendo spectavit? Nonne ex amore immenso sponte se obtulit, propter peccata nostra, ut illa expiaret, ut iratum nobis mitigaret patrem, non, ut posthac peccato iterum, sed ut iusticia viveremus, teste Petro. Subjicio & hoc vestris animis. Perpendite illud fœdus, quod cum DEO in Baptismo vestro pepigistis. In eas autem cogitationes descendere debetis, quoties nominibus vestris appellamini: ea sunt nobis *пунктова* sani illius lavacri. Huius pacti vos meminisse decet, quoties fontem aliquem, vel guttulam aqua minimam videtis.

Quod est illud fœdus? certè non leve & contemnendum, sed grave, magnum & stupendum. DEVS vos ibi recepit in gremio; adoptavit vos in filios; dedit jura hereditatis bonorum cælestium, affirmat vos sibi placere.

Matt. 3.

Rom. 8.

Ioh. 1.

Hoc gremio se ipsum evolvere quæ insania est? quis furor? Nihilominus tamen id facere non desinimus. Christus exuta veste immunda & inquinata mundam salutis tunicam, & albam innocentia stolam induit, in hoc amictu cariss. patri vos
atuit,

statuit, & unicè commendavit, & ablutos & rubea veste suâ
 sanguinis ornatos acceptari petijt; collocavit in sinum patris
 dulcissimum. Quæ jam dementia est sadam tunicam à Christo
 ablatam, peccatis squalem recipere, & vestem justiciæ can- Esa. 61.
 didam abicere? Id autem facimus omnes; polluimus quod
 Christus abluerat. Spiritus quoq; Sanctus suâ vos præsentia
 in sacro illo fonte obumbravit, promisit consolationem & patro-
 cinium, & quod vellet in templis vestrorum cordium divertî,
 instigare ad omnia bona, veræ flammæ fidei incendere; arden- Rom. 8.
 tissimis flagrantium vestrorum cordium prunis fragrantissima Gal. 4.
 thura piorum gemituum, suspiriorum & precum imponere, re-
 gere, defendere, in omnem veritatem ducere, in vobis & per vos
 Abba pater clamare; gratias agere, contestari spiritui vestro Ioh. 16.
 quod essetis filij DEI, & coheredes Christi, & interpellare pro Gal. 4.
 vobis inenarrabilibus gemitibus sanctissimè pollicitatus est.

Nunc paracletum non admittere, hospitium cordis ipsi ne-
 gare, è templo ipsius cloacam Satana facere, quæ rabies? quæ
 amentia est? Id autem fit vestris peccatis & impænitentiâ.
 Hæc promissio nobis facta est à sacrosancta Trinitate. Vos repro-
 misistis fiduciam in hunc solum, trinum & unum DEVM ve-
 stram fore: Vos hunc unum agnituros & culturos; huic uni
 servituros: Diabolo & omnibus ejus consilijs & instrumentis
 valedixistis, repudiij libellum dedistis, renunciaistis, dejerastis:
 jurastis DEO; Satana omnem obedientiam denegastis. Stabi-
 litum est hoc fœdus, firmatum jurejurando, affirmatum, con-
 firmatum. Sed quando semel recordamini hujus pacti? quan-
 do hujus conventionis memoria vos obrepit? quando hujus DEO
 factæ pollicitationis meministis? Cogitate ô homines, cogitate
 crebrò hoc juramentum DEO præstitum, hanc fidem datam, hoc
 homagium animis inhæreat & oculis. Nescitis illud Poëta?

Tibul. lib
I. eleg. 9.

Ah miser & si quis primò perjuriam celat :
Sera tamen tacitis pœna venit pedibus.

Discite ergò, discite justiciam moniti & non temnere Christum. Neq; verò hoc silentio obruendum est, quod, et si post baptismum labimur; fœdus frangimus; promissis non satisfacimus; tamen pœnitentia portus sit salutis, & medicina Recidivæ.

Lubrica enim cum sit via mundi: cum Satanas mille struat insidias & noverit infinitas technas, ut est $\pi\alpha\lambda\iota\tau\epsilon\chi\gamma\omega$, & fraudulentæ artificis susurrus caro nostra facile cedat: Humanum quidem est errare & hallucinari: sed resurgendum est; Diaboli $\pi\omega\gamma\epsilon\grave{\alpha}$ illius tela gladio Spiritus sancti sunt excipienda & elidenda; redeundum est ad sanam mentem. Perseverare enim in errore est Diabolicum. Quod & Ethnicus affirmat: Cujusvis est errare: nullius nisi insipientis perseverare in errore. Et hic tempestivè estis admonendi de clave absolutionis & mensa Domini.

Si primam amisistis anchoram; factum in baptismo fœdus rupistis: Secundam jacite pœnitentiæ anchoram: ad hunc portum appellite. Cadit enim justus de die septies, sed resurgit.

Hujus rei ut tantò major peccatori esset certitudo; ut certè posset statuere, se non frustrari: juramento se Deus ipsi obstringit: Nolo, inquit, mortem peccatoris, sed ut convertatur & vivat, tam verè quàm verè. Ego Jehova vivo. O beatos, quorum causa jurat DEVS. O miserrimos, qui ne juranti quidem DEO creditis.

Quando autem DEVS se vobis devincit, expectat mutuam à vobis obligationem, ut vos quoq; tam verè quàm animam alitis & spiratis, velit converti, cum ipse tam verè, quàm æternus vivit DEVS vestram velit & expectet conversionem. Hec gratia & misericordia, hujus beneficii magnitudo plenis buccinis & buccis decantanda & predicanda est, quod scilicet
DEVS

DEVS talem potestatem converſis remittendi peccata, dedit ho-
minibus. Mat. 9.16
Ioan 20.

Sumtio corporis & ſanguinis Domini vobis eſt pignori, quod
hac remiſſio non ſit ficta, ſed vera, ſi modo vos non fictè, ſed ve-
rè veſtrorum peccatorum pœnituerit.

Quomodo enim tantorum bonorum particeps haud fieret, Mat. 26.
qui ore & fide corpus Domini manducat, & è vulneribus Chri- Mar. 14.
ſti manantem cruorem, emundantem nos ab omni peccato, ore & Luc. 22.
fide percipit? Cum, qui ſolo ore ſine fide, edit & bibit, ad mor- 1. Co. 11
tis iudicium corpore & ſanguine Chriſti veſcatur. 1. Ioh 1.
Confef-
ſio Pom.
de cœna.

Quoties ergo videtis miniſtros Chriſti in cathedra pœni-
tentia ſtare, confeſſiones peccatorum audire; nomine & autori-
tate Chriſti à peccatis abſolvere: imò quoties cernitis altaria;
quoties menſam Domini adornari conſpicitis, aut vel pinnas
templorum per multa milliaria conſpicuas conſpicimini, vos
quoq; cupiditas pœnitentia ex hac recordatione inceſſat, laceſſat,
moveat, permoveat.

Si reſtat adhuc pertinaciae ſtudiũ, & ουληγοραγηδα nondũ eſt
ſublata; intuemini heroas illos, qui & laſi ſunt & reſurrexe-
runt; ſe polluerunt; ſed iterũ abluerunt. Vir DEI David magnus 2. Sam. 11
ille rex & propheta diviniſs, etiã ardebat illiciti amoris flamis, 12. 24.
& manus violentas ſuo ſubdito afferebat. Sed deprecabatur cul- Pſal. 51.
pã, veniam impetrabat, pœnitentia auxilio & remedio ſanitati 130.
reſtituebatur, qui peſte peccatorum infectus erat.

Sic Manaſſes. Sic Ninivitis, cum vehementiſſimè invoca- Ioh. 3.
rent DEVM, pœnitentiam agerent, parcebatur.

Si plura deſideratis exempla. En vobis Petrum Apoſtolum, Mat. 26.
En Zachæum. En filium prodigum, En latronem in cruce, En Luc. 19.
publicanum. En ſæminam peccatricem & alios plurimos. Lucæ 15.
23. 18.

Ecce vobis veſtigia: inſiſtite: Ecce duces: ſequimini: Ecce
comites: unã ite: Ecce oculos: videte: Ecce aures: audite: Ecce
pedes: incedite.

Quid

Quid delitescitis in vestra cæcitate, cum Lynceos possitis habere oculos? quid jacetis in sordibus, cum in puritate ambulare queatis? Quid obtusas advertitis aures, cum acri possitis frui auditu? cur eligitis captivitatem pedum & compedes, cum solutis liceat suris & plantis ingredi? Quicquid illis contingit, & vobis contingere potest. Si accidit cum illis labi, accidat & cum illis resurgere. Pari clementia & pietate vos complectetur cælestis pater, quâ complexus est omnes ad se reversos & conversos. Expectat enim vestram pœnitentiam.

2. Pet. 3.

Si nondum sat roboris ad movendum habuit oratio, quâ sibi proprias vestras spectate utilitates, & allicimini premijs promissis.

1. Tim. 4.

Pfal. 1.

128.

Habet autem pœnitentiam huius vitæ. Beatum dicit scriptura eum, qui timet Dominum. Beatus vir qui non abiit in consilio impiorum, & in viâ peccatorum non stetit, & in cathedrâ pestilentie non sedit: Aut, si abiit, non abit amplius: si stetit, non stat amplius: si sedit, non sedet amplius.

Prov. 10.

Deut. 28

Salomon inquit: Benedicetur capiti iusti.

In Pentateucho Moyses inquit Iehova: Si audieris vocem Domini Dei tui, ut facias atq; custodias omnia mandata eius: benedictus tu in civitate; benedictus in agro: benedictus fructus ventris tui, & fructus terræ tuæ, & fructus jumenti tui.

Nonne hæc benedictio est amplissima, quam promittit Deus pijs? Nonne vitæ huius felicitas & prolixitas est beneficium Dei longè optimum & munus præstantissimum? illam autem morigeris pollicetur.

Matt. 18.

Ebr. 1.

Luc. 15.

Huc accedit, quod Angelos pijs habent custodes & vigiles: Imò angelica agmina gaudent in cælis super uno peccatore respuiscente. Quantum existimatis fore gaudium in cælesti aula, si multi ad Deum convertantur: Si tota Pomerania agat pœnitentiam: Imò tota Germania. Quid? Quod Spiritus sanctus

sanctus quotidianus est hospes eorum, qui salutarem amplectuntur conversionem, & in cordibus eorum sacros generat motus, sufflat flammam fidei, & ardentioris precationis existit autor.

Magna narras, inquis; sed sunt hac tenuia; sunt exilia: sunt momentanea: Paulo: Quid dico paulo, imò multò & infinitis modis maiora sequentur: Pietas habet quoq; promissionem future vitæ. I. Tim. 4.

Si peccata odio habueritis, si declinaveritis mala, & feceritis bona, eritis participes omnium illorum bonorum & gaudiorum, quæ preciosi sunt sanguine Christi parta & parata.

Ea autem sunt tanta, ut nec lingua verbis exprimat, nec oculorum auriumq; sensui subiecta sint, nec cogitando exhaustiri possint. Neq; vero apparuit adhuc quid ibi futuri simus. Ibi sine peccato, sine erroribus, sine caligine Dei misericordiam & lucem fruimini. Hæc domicilia sunt caduca & incerta: illa sedes erit æterna. Hic sunt tenebræ: ibi lux. Efa. 64. 1. Cor. 2. 1. Ioh. 5. Cyprian.

Hæc vita est paucorum dierum, aut si diuturna est, annorum: Illic apud Deum beati sempiterno fruimini ævo. Ibi Deus erit finis desideriorum vestrorum: Illum sine fine videbitis: sine fastidio amabitis; sine fatigatione laudabit is: voce incessabili Sanctus, S. S. canetis. Resipiscite ergo, resipiscite, mecum, o incliti Domini, o amici, o inimici, o benevoli, o malevoli & invidia veneno tumidi, resipiscite, ne excludamini his bonis, ut cæli consortes reddamini, ut perpetuam post hanc cum Deo vivatis vitam. Iob. 14. Ibi Syrac. 14. Psal. 90. 1. Co. 13. Symbol. Amb. & August.

Sed videor mihi audire prætendentes huius difficultatem negotij. Excusationem non accipio. Etsi enim molestiam aliquam concesserim: tamen Spiritum Sanctum opitulatorem Deus promittit petentibus. Luc. 11.

Quomodo autem infert aliquis, possum voti mei compos fieri? quâ ratione? quibus instrumentis? Occasio non deest, instrumen-

C

instrumenta ad sunt. Petite adyta sacra; audite praecones Christi, illi monstrabunt viam. Quoties auditis conciones sacras (debetis autem quotidie audire) aperite oculos, aures & corda vestra: intromittite Spiritum Sanctum per fores aurium in pectora vestra: ille non vult aures, oculos & corda sibi claudi, sed aperiri, Hodie, inquit, si vocem meam audiveritis, nolite obturare aures, & obdurare corda vestra. Si ipsi patuerit accessus, removebit omnem difficultatem: tollet scrupulos & scopulos, fidei autor existet, molliet dura viscera, docebit vos orare & Deum precibus obsecrare.

Psal. 95.

De hoc igitur prae-textu non habebitis amplius, quod dicatis. Denique, si nulla vos allatarum occupat & capit rationum: terreat vos pericula; moveant incommoda, damna, exitium exitium, maledictio aeterna: impellat vos immensa Dei ira, quae est ignis consumens.

**Deut. 4.
Ebr. 12.**

Non enim levia tantummodo incommoda: sed maxima: sed tremenda: sed inexplicabilia sequuntur talem pertinaciam & impietatem.

Imò praesentes poena sunt conciones poenitentiae. Quid preputus iste armorum? quid fames dira? quid pestis atrocissima? cur immittuntur illa à Deo? Nonne sunt signa impietatis nostrae? Nonne ab ista malitia nostra nos abstinere jubent? poenitentiam exclamant? pietatem postulant? Sic est.

Vt enim pietati promittitur haec & futura vita: ita eadem impietati negatur. Vt pietas ubique est benedicta; ita maledicta impietas. Vt boni assequuntur vitam felicitatem; ita mali infelicitatem, ut Theocritus inquit:

Ὅσεβέων παύδεται τὰ λώια; δυσσεβέων δὲ οὐ,

Matt. 3. *Securis radici arboris nostrae apposita est; si non feret fructum*
Matt. 21. *bonum, excindetur. Et, ut Christus ficni maledicit infructuosa: Sic omni impio.*

Has

Hæc non esse inania terriculamenta, ut quomodocumque ad ter-
rendos infantulos efficta, non vacua sine rebus verba; non esse-
tu carentia dicta existimetis. Historia enim diversum fa-
ciunt testatum.

Quid acciderit primo mundo, quomodo omnes, exceptis Gen. 7. 8.
octo illis in arca Nohe servatis, aquis de cælo lapsis sint suffocati, 2. Pet. 2.
nostis omnes.

Quam horrenda pœna Sodomitas everterit, non ignoratis, Gen. 19.
reducti scilicet sunt in cineres, igne & sulphure cælitus lapsis
absumpti.

Quomodo impios & pertinaces Iudeos puniverit Deus, Mat. 23.
non latet vos: Sed nostis ex historia excidij Ierosolymitani. Luc. 19.
Cælestis rex irascitur, mittit exercitum suum, & succendit il- Mat. 22.
lorum civitates, qui invitati ad pœnitentiam, & salutis cœ-
nam nolunt venire. Eandem minatur nobis pœnam Deus: Luc. 14.
idem exitij genus portendunt prodigiosa ignium, sulphuris &
sanguinis pluvia.

Audistis horrenda & stuporem penè inducentia supplicia
impendere ijs, qui in malitia perseverant suâ: sed levia sunt hæc
collata cum ijs, quæ sequuntur.

Horrorem & metum incutiunt dicta: sed animum planè
auferent quæ dicentur. Fine carent quæ audistis, habent ter-
minum & cum vitâ desinunt: quæ jam addemus sunt æterna,
carent fine, modo, termino; sunt dictu horrenda, imò dici neque- Mat. 3. 5.
unt; mens assequi non potest. Aeternas metuamus pœnas, ge- 25.
hennam timeamus, inferni inexhaustum barathrum; tenebras
illas Erebi; illud domicilium miserrimorum & perpetuorum Mat. 22.
cruciatuum; ploratû, ignem illum ἀδιάσπτον, extinguï nescium. Mat. 3.
Hæc sedulo cogitetis ô homines, ô Pomerani, ô Germani omnes.
Discite quàm necessaria sit pœnitentia: discite tantò accura-
tius, quanto propior est finis mundi; quanto brevius post spa-
rium

tium impij dabant aternas pœnas. Carissimi redite ad meliores fruges, aut certè ignis de cœlo lapsus nostras civitates succendet: aut sulphureo factore peribimus; quemadmodum Sodomitæ & Gomorrhæi: aut cruento balneo sudabimus; non undis, ut primus mundus, sed proprio mergemur sanguine.

Aut suprema lux iudicio destinata incautos, securos & impenitentes inopinata vos obruet, & damnationi dicabit. Quid enim aliud significant ignes, sulphura & sanguines ex ære stillantes.

Quemadmodum autem nauclerus prudens, studio & exercitatione adiutus, potest tempora nosse, quibus naves educenda è navalibus, & ventorum alioquin perplexissimas tenet rationes; neq; minus vias, itinera, semitas, tractus, compendia & diverticula vastissimi maris vel noctu callet, quam sui oppidivicos & plateas: neq; minus cavet scopulos & Syrtes, quam nos equos, plaustra & foveas: Sic vos auxilio Spiritus sancti sciatis tempora, quibus naves vestra peccatis onusta è navalibus impenitentia sint educenda, & inquiratis ex verbo Dei, quæ ad salutem vestram faciunt: evitetis peccatorum scopulos: Diaboli Syrtes; ne naves vestra collidantur, sed ut tandem per vastissimum mare huius mundi vecta ad beatam aternam vitam appellent.

Cum igitur divina vox pœnitentiæ præcipiat, & totarum natura unà cum prodigijs ad emendationem vitam hortetur: Gen. I. cum deus etiam Dei; ad cuius sumus conditi effigiem, nos exemplum deceat efformare: cum electi & redempti simus ad id, ut inculpatam vivamus vitam: cum sacramenta nobis calcar ad pœnitentiæ quotidie addant: cum vestigia divinarum heroum monstrantur: cum alluciant commoda & præmia finita & infinita: Cum Spiritum sanctum in se habeamus: cum aterna demum damnatio quæ jam jam pertimescenda est, pœnitenti-

nitentiam agere jubeat: rogo, moneo, hortor, obtestor, & obsecro
 vos, ô senes, ô pueri: ô viri ô femina: ô Pomerani ô Germani,
 omnes universos & singulos: parete monitis: auscultate dictis:
 consulite commodis vestris presentibus & perpetuis: antever-
 tite internecionem vestram, convertimini, agite pœnitentiam.
 Desinite cum Davide vagis inflammari libidinibus: cum Ma-
 nasse tyrannidem deponite: cum Zachæo lucra iniusta reddite:
 fugite mala omnia, & facite, quæ bona sunt. Psal. 34. Rom. 12. 2. Sam. 11
 & 12.
 2. Par. 33
 Luc. 19.

Utinam quanta mea semper erga vos universos quos appello,
 si juniores & inferiores, fuit benevolentia; si seniores & superio-
 res observantia (testor ἀλλήλων καὶ πάντων ἐπιπέτην Deum) tanta
 vicissim vestra esset ad parendum pijs monitis facilitas; tam
 insignis propensio & promptitudo.

O si jam facunda & flexanima Peitho, quam Græci Πειθοῦ
 vocant, divinis excitata flatibus, adesset verbis meis: ô si
 oratio tantam haberet vim, ut dura, saxea, ad amantina, fran-
 geret, molliret pectora, ut dura cervicis & præfraçtos inclina-
 ret: repugnantes & adversantes caperet: stantes verò in bono
 suo proposito corroboraret.

De Amphione apud poetas est fabula, quod saxa ad Theba-
 nos muros condendos sono testudinis & prece blanda, ut inquit Horat.
 Horatius, pertraxerit. Et de Orpheo comminiscuntur & in in arte
 geniosè fingunt, quod lyra sua tantum valuerit, ut illius can- Poëtica.
 tu sylvas & saxa moverit, fluviorum cursum prohibuerit, fe- Ibid.
 rasq; mitiores reddiderit.

Utinam verò ego divina hac sacri verbi testudine & cœ-
 lestia sonantis tubæ clangore, hisq; pijs monitis vos, inçlytos Ger-
 manie populos traherem, pertraherem, moverem, permoverem,
 hortarer, exhortarer, ducerem & eò deducerem, ut ad muros
 vera cum Deo pacis & reconciliationis condendos faciles vos
 præberetis.

Non enim, ut Amphion, saxa moveo & moneo: sed vos homines: sed imagines Dei: sed Christo qui dedistis nomina: sed inauguratos Ecclesia Dei: sed precioso Christi sanguine redemptos: sed primitijs Spiritus sancti ornatos: Germanos; non Garamantes.

Si autem adhuc quadam adeo saxea, adeo sylvestria; adeo feritatem beluinam præ se ferentia ingenia sunt: Utinam dulcissimo huius buccina sono & hac lyra divini Orphei Spiritus sancti duritiem lapideam tollere, sylvestres mores & peccatorum fluvios prohibere, & immitia pectora mansuefacere & adeo perdomare possem, ut pœnitentiæ jugo colla insererent.

- Ioh. 6. Sed converto me ad te ô fons omnis boni Iesu Christe, qui solus habes verba vitæ; cuius vox verò est *φωνη ζωης* omnia demulcens & deliniens: cuius verba sunt penetrantiora ancipiti
- Ebre. 4. quovis gladio, cuius ori vis inest illa flectendi animos, quam *ἄβρα* vocant flexanimam: te unicè votis flagrantissimis oro: Mitte
- Ioh. 16. 15. dulcissimum Orphea tuum, quem promisisti Spiritum sanctum in corda nostra, percutere, contunde, emolli saxa illa malleo legis tuæ; scinde ligna illa securi crucis: finde tuæ potentia cuneo truncos illos, refractarios, contribula: humilia altas illas arbores: feroces & effrenatos Cyclopes & Corybantes insanos compesce, coërce, doma; dentes eorum confringe: Mitte, inquam, mitte tuum Orphea cœlestem, qui, quicquid est rigidum instar lapidis potest flectere, qui, quicquid glacie frigidius, potest fervere & calefacere; qui arida rigat: devia regit: saucia sanat: cuius vi & virtute sacra verba penetrant ossa & medullas; asperissima levigant, dolant & divinâ suâ limâ asperitates omnes abradunt; caudices & stipites poliunt, aptant, & cuneo suæ virtutis transadigunt, dividunt.
- Ecclesiæ cant.

O Christe fac me votî compotem, ô Fili Dei exaudi preces nostras: converte nos, pœnitentiæ amorem in nobis gigne: flammas

*mas fidei suffla, ut te solum amplectamur redimentem, salvan-
tem, beantem.*

*Hoc te, ô unica nostra salutis porta, ô clementissima Imma-
nuel Dei Dignus, ô mitissima, salvator totis pectoribus, per vulnera Efa. 7.
tua salvifico cruore, salutis nostræ merito, manantia, supplices 1. Ioh. 1.
rogamus, obtestamur, obsecramus, Amen, Amen, Amen. Act. 20.*

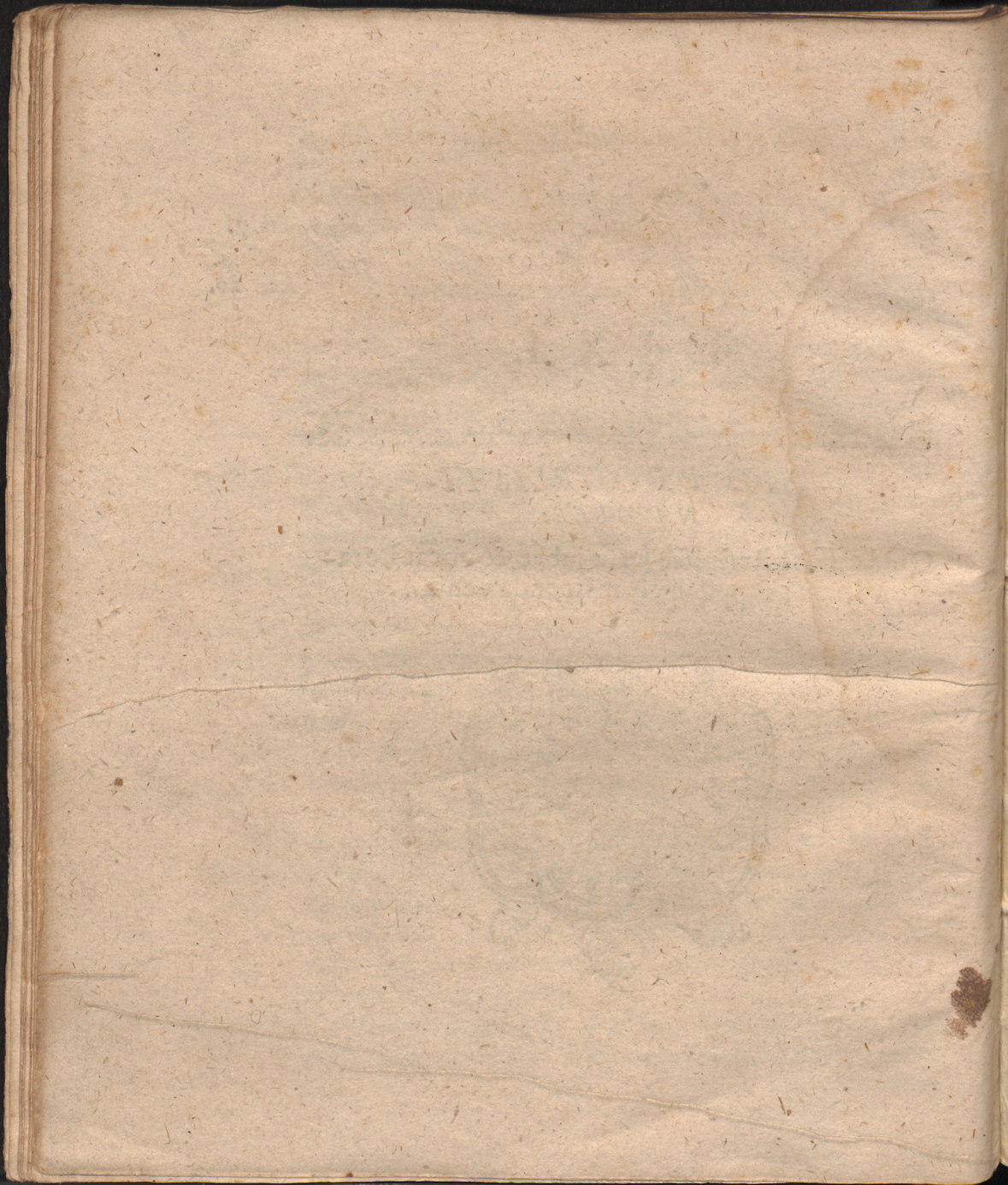
D I X I.

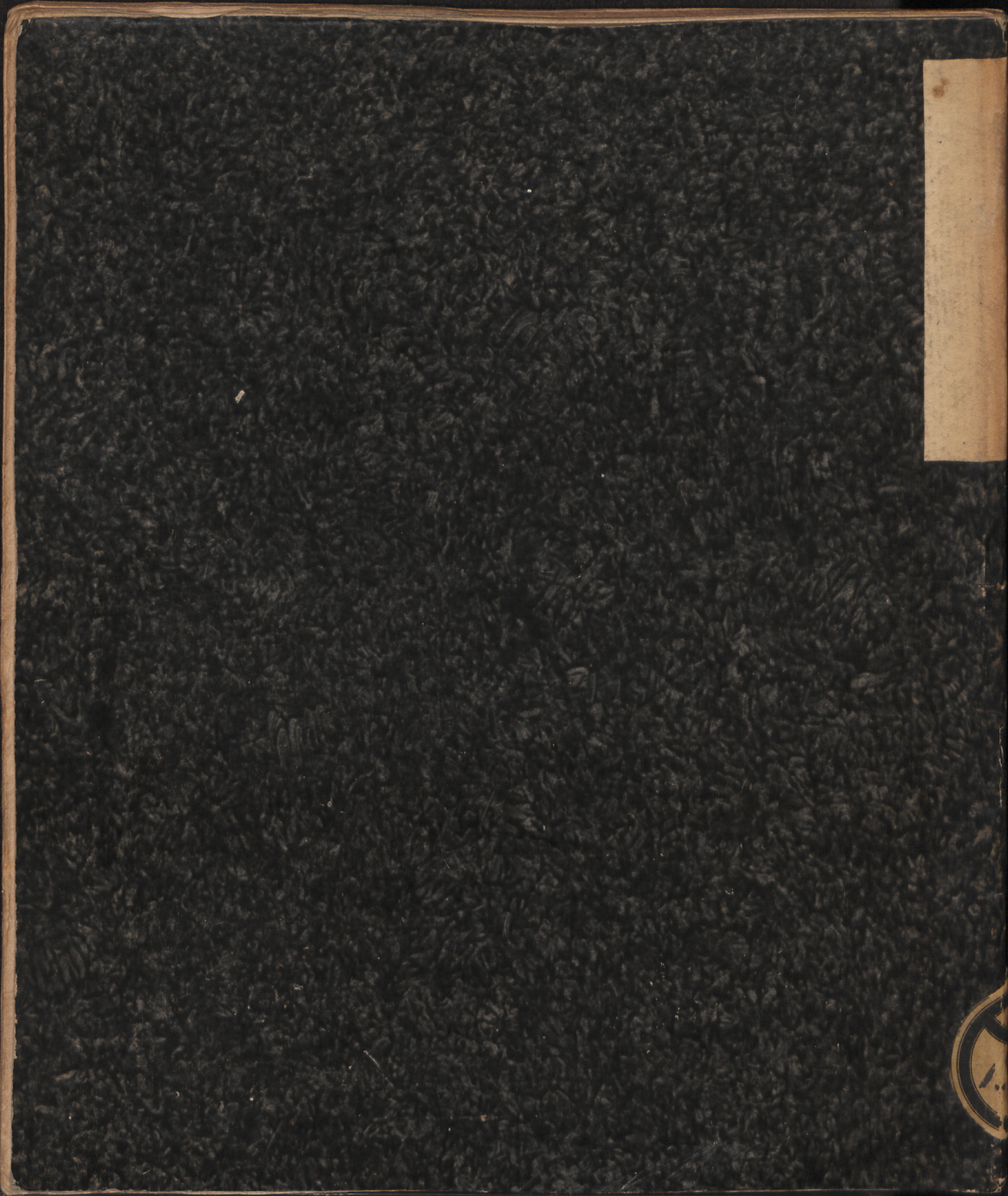
AD PROCRASTI- NATORES:

Quid cessas? Resipisce Deus jubet, & vocat hora
Ultima: supplicij vis metuenda venit.

Hec non esse inania terriculamenta, ut uo-
rendos infantulos efficta, non vacua sine rebus
Tu carentia dicta existimetis. Historia eni-
ciunt testatum.

Quid acciderit primo mundo, quomodo
octo illis in arca Nohe servatis, aquis de caelo la-
nostis omnes.

Quam horrenda pœna Sodomitas evertere
redacti scilicet sunt in cineres, igne & sulphu-
absunti.

Quomodo impios & pertinaces Iudeos
non latet vos: Sed nostis ex historia excidi-
Calesis rex irascitur, mittit exercitum suum
lorum civitatem, qui invitati ad pœnitentiam
nam nolunt venire. Eandem minatur nobis
idem exitij genus portendunt prodigiosa ignis
sanguinis pluvia.

Audistis horrenda & stuporem penè ind-
impendere ijs, qui in malitia perseverant suã:
collata cum ijs, qua sequuntur.

Horrorem & metum incutiunt dicta: se-
auferent qua dicentur. Fine carent qua au-
minum & cum vitã desinunt: qua jam adde-
carent sine modo, termino; sunt dictu horrend-
unt; mens assequi non potest. AETernas met-
hennam timeamus, inferni inexhaustum bar-
illas Erebi; illud domicilium miserrimorum
cruciatuum; ploratũ, ignem illum ἀνάστατον, e-
Hec sedulo cogitetis ô homines, ô Pomerani,
Discite quàm necessaria sit pœnitentia: disci-
pius, quantò propior est finis mundi; quanto

C 2

